

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ»

Освітньо-професійна програми **Практична психологія**

2-й рік навчання, 4-й семестр (для бакалаврів)

Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

053 Психологія

Освітній рівень

Бакалавр

Кафедра
та викладач

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Викладач: Рашковська Ілона Владиславівна – кандидат психологічних наук, доцент

Лінк на профіль викладача на сайті факультету:

[ttps://](https://)

Лінк на профіль викладача у Google Scholar : Google Scholar:

https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=hRudg3YAAAAJ

E-mail: Psychologilona@gmail.com

I. Основна
мета/цілі навчання

Метою викладання освітнього компоненту «Психологія конфлікту» є поглиблення знань студентів-практичних психологів з психології виникнення конфліктів, формування у них умінь керувати своїми емоціями, визначати особливості перетікання конфліктів, тактиці.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Психологія конфлікту» є: формування у майбутніх фахівців системи знань, умінь і навичок щодо природи конфліктів, емоційних станів та внутрішніх конфліктів особистості, розвиток професійного мислення психолога для ефективного вирішення конфліктних ситуацій, підвищення рівня фахової підготовки через освоєння основних напрямів науки про конфлікти та їх класифікацію, а також активізація особистісного потенціалу для професійної діяльності в сфері психології управління.

II. Місце
навчальної

Навчальна дисципліна **вибіркова**

Цикл **професійної підготовки**

дисципліни в
освітній програмі

III. Обсяг
навчальної
дисципліни

	<i>Денна ф.н. (термін навчання – 3.10)</i>	<i>Заочна ф.н.(термін навчання – 3.10)</i>
<i>Кількість кредитів</i>	3	3
<i>Загальна кількість годин</i>	90	90
<i>Лекційні заняття</i>	20	6
<i>Практичні заняття</i>	13	4
<i>Лабораторні заняття</i>	6	-
<i>Самостійна робота</i>	51	80

IV. Короткий зміст
навчальної
дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи конфлікту

Тема 1.1. Структура та функції конфлікту

Зміст теми: Основні етапи конфлікту, його учасники, типи конфліктів. Функції конфлікту в соціальній та індивідуальній сферах, вплив на взаємодію між людьми.

Тема 1.2. Психофізіологічні основи емоційних явищ у конфлікті

Зміст теми: Механізми виникнення емоцій в конфліктних ситуаціях, фізіологічні процеси, що супроводжують конфлікти. Взаємозв'язок між емоціями та поведінкою учасників конфлікту.

Тема 1.3. Теорії конфлікту та конфліктні стани особистості

Зміст теми: Огляд основних теорій конфлікту, різні підходи до його розуміння та розв'язання. Характеристика внутрішніх конфліктів особистості, їх вплив на психоемоційний стан.

Змістовий модуль 2. Практичні засоби управління та вирішення конфліктів

Тема 2.1. Роль конфлікту у поведінці та розвитку особистості

Зміст теми: Вплив конфліктних ситуацій на психічний розвиток особистості, роль конфлікту у формуванні характеру та поведінкових стратегій.

Тема 2.2. Практичні засоби вирішення конфліктів

Зміст теми: Методи та техніки вирішення конфліктів у професійній та особистісній сферах. Роль медіації, переговорів та компромісів у розв'язанні конфліктів.

Тема 2.3. Психологічні методи діагностики та корекції конфліктних особистостей

Зміст теми: Методи діагностики конфліктних особистостей, психологічні техніки корекції та трансформації конфліктних поведінкових патернів.

Детальні теми лекційних, практичних занять, питання до іспиту, теми і завдання для самостійної роботи, список джерельної бази та інше містяться на курсі у Moodle.

V. Результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність аналізувати та ефективно управляти конфліктними ситуаціями, застосовувати психологічні методи для вирішення конфліктів, а також розуміти та коригувати емоційні та психофізіологічні аспекти конфліктних процесів у різних сферах професійної діяльності.

№	Результати навчання	Компетентності
1	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. ФК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження
2	ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	ФК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
3	ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	
4	ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії	

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форми поточного контролю: Модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

Форма підсумкового контролю: Залік

Методи підсумкового контролю: письмове опитування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль					ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
Тема 1.1	Тема 1.2	Тема 1.3	Тема 2.1	Тема 2.2	Тема 2.3	
10	10	10	10	10	10	40
						100

Розрахунок рейтингових балів за видами контролів (Денна ф.н.)

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Практична робота на заняттях (усні відповіді, тести)	5	8	40
2	Самостійні роботи / лабораторні роботи / участь у вебінарах/тренінгах, що відповідають тематиці даного курсу*	10	4	40
3	Модульні контрольні роботи	10	2	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (Заочна ф.н.)

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Практична робота на заняттях (усні відповіді, тести)	5	8	40
2	Самостійні роботи / участь у вебінарах/тренінгах, що відповідають тематиці даного курсу*	10	4	40
3	Модульні контрольні роботи	10	2	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

*Здобувачу можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього студент має представити сертифікат учасника і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Якщо навчальна дисципліна завершується екзаменом, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру - 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів.

До початку заліково-екзаменаційної сесії (якщо вивчення навчальної дисципліни завершується екзаменом) здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право скласти екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота та правильність розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення, впевненість та аргументованість, використання у відповіді посилань на інформацію з основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників та інших методичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння та самостійні оцінні судження, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота та правильність розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати самостійні висновки, ступінь сформованості практичних умінь, досвід творчої та пошукової діяльності, акуратність оформлення письмової роботи.

Рівні відповідності критеріям

Високий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв зміст навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових та творчих проектах. Виконав усі практичні / самостійні завдання правильно та ґрунтовно. Демонструє здатність пов'язувати теоретичні знання з курсу з практичним досвідом професійної діяльності.

Достатній рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв зміст навчальної дисципліни в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Уміння продуктивні, проте без вияву творчості. Здатен працювати самостійно, проте допускає неточності.

Середній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв зміст навчальної дисципліни в повному обсязі, але його знання містять неточності та помилкові судження, уміння проявляються на репродуктивному рівні. Здобувач не може сформулювати самостійні оцінні судження та висновки.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово, частково. При виконання практичних завдань допускає помилки та потребує допомоги викладача чи колег-студентів.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні, демонструє фрагментарні знання, не може самостійно викласти більшість практичних завдань. Виконав частину практичних / самостійних завдань з суттєвими помилками та недоліками.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вмє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку, практичні уміння не сформовані; **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.** Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом, змістом курсу не оволодів.

VII. Політика курсу

Політика щодо відвідування: здобувачі дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова

(<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravyyla-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhayla-drahomnaova>) відвідують

заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки. Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконанні у встановлений викладачем термін. Практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушення термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканатом.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. «Положення про організацію освітнього процесу».

У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату. Здобувачі можуть здійснювати перескладання результатів навчання відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>).

Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>).

Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента: дана навчальна дисципліна може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 551 с.
 2. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфликтология: Учеб. пособие для вузов. – Харьков: Оригинал: Фортуна–пресс, 1997. – 352 с.
 3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – М.: Апрель Пресс, ЭКСМО–Пресс, 2001. – 640 с.
 4. Герасіна Л.М., Панов М.І., Осіпова Н.П. Конфліктологія. – Л.: Пектораль, 2002. – 256 с.
 5. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2008. – 544 с.
 6. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.
 7. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб.: Питер, 2009. – 384 с.
-

-
8. 8.Здравомыслов А.Г. Социология конфликта: Учебное пособие для студентов ВУЗов – М.: Аспект–Пресс, 1996. – 317 с.
 9. Конфліктологія: Навчальний посібник / Л.М. Ємельяненко, В.М. Петюх, Л.В. Торгова, А.М. Гриненко; За ред.: В.М. Петюха та Л.В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315 с.
 10. Ложкин Г.В., Повякель Н.И. Практическая психология конфликта: Учеб. пособие. – 2–е изд., стереотип. – К.: МАУП, 2002. – 256 с.
 11. Нагаєв В.М. Конфліктологія: Курс лекцій: (модульний варіант): Навч. посібник для вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 199 с.
 12. Орлянський В.С. Конфліктологія: Навч. посібник для вузів. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 159 с.
 13. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.
 14. Примуш М.В. Конфліктологія: Навч. посібник для вузів. – Київ: Видавничий дім "Професіонал", 2006. – 282 с.
 15. Русинка І.І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: Навчальний посібник. – К.: Професіонал, 2007. – 334с.
 16. Скібіцька Л.І. Конфліктологія: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 383 с.
 17. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. – Рівне: Перспектива, 2007. – 389 с.
 18. Управління конфліктами: Конспект лекцій. / М.Г. Геберт. – Дніпропетровськ, Дніпропетровська державна фінансова академія, 2008. – 230 с.

***Обговорено та затверджено на засіданні кафедри практичної психології
(Протокол № 6 від 15 січня 2025 р.)***